

s e s framställning till Ålands landsting

med förslag till landskapslag angående åländsk

N:o 25/1952.

hembygdsrätt.

Landstinget har den 22 mars 1952 antagit en landskapslag angående åländsk hembygdsrätt. Efter att hava inhämtat utlåtande av Ålands-delegationen och Högsta domstolen har Republikens President vid föredragning i Statsrådet den 27 juni 1952 förordnat, att landskapslagen skall förfalla, enär landstinget vid antagandet av stadgandena i §§ 2 och 3 i den utformning sagda stadganden fått överskridit sin lagstiftningsbefogenhet. Högsta domstolens utlåtande, som legat till grund för Presidentens beslut, är av följande lydelse:

"Till Republikens President.

I skrivelse av den 9 sistlidne maj har justitieministeriet meddelat, att Republikens President vid samma dag i statsrådet skedd föredragning beslutat infordra Högsta domstolens utlåtande i anledning av Ålands landstings den 22 mars 1952 fattade beslut om antagande av landskapslag angående åländsk hembygdsrätt, varhos ministeriet bilagt skrivelsen landstingets nämnda beslut med därtill hörande

004
handlingar och Ålandsdelegationens yttrande i ärendet.

Med anledning härav har Högsta domstolen i det syfte 14 § 2 mom. självstyrelselagen för Åland den 28 december 1951 stadgar, ägnat ifrågavarande landstingsbeslut granskning och får i avseende å utlåtande värdsamt anföra följande:

De grundläggande stadgandena om åländsk hembygdsrätt ingå i 3 § självstyrelselagen för Åland. Enligt sista momentet i sagda lagrum utfärdas närmare bestämmelser angående förvärvande och förlust av hembygdsrätten genom landskapslag. I sådant avseende har landstinget fattat förevarande landstingsbeslut. Enligt 2 och 3 §§ i den antagna landskapslagen utgör uppnådd 21 års ålder förutsättning för erhållande av åländsk hembygdsrätt i de fall, som avses i sagda paragrafer. Ett dylikt villkor, som icke har sin motsvarighet i självstyrelselagen, kan tydligen icke hänföras till de i självstyrelselagen avsedda närmare bestämmelserna. Dessutom hade i 2 § bort stadgas, att det där är fråga om finsk medborgare. Den bristande överensstämmelsen i berörda avseenden mellan landskapslagen och självstyrelselagen utgör enligt Högsta domstolens mening hinder för landskapslagens ikraftträdande och får Högsta domstolen förty hemställa,

att ifrågavarande landstingsbeslut finge förfalla.

De justitieministeriets skrivelse bilagda handlingarna återställas härjämte. Helsingfors den 6 juni 1952.

HÖGSTA DOMSTOLEN:

Toivo Tarjanne

Kurt Kaira

Harald Brunou

J. V. Numminen

Valter Sourander

Antero Laakso

B. Schvindt

Lauri Takkanen

./. T. Ekholm."

Då självstyrelselagen förutsätter en landskapslag angående åländsk hembygdsrätt och det i övrigt är av största vikt, att en sådan landskapslag kommer till med det snaraste, har landskapsstyrelsen låtit utarbeta ett nytt förslag till landskapslag i ämnet. Därvid hava de påtalade stadgandena omarbetats så, att de nu vad formuleringen beträffar helt överensstämmer med föreskrifterna i självstyrelselagen och icke torde kunna utgöra hinder för ikraftträdandet av landskapslagen, i händelse landstinget besluter antaga förslaget, som i övrigt är helt likalydande med den av landstinget tidigare antagna, förfallna landskapslagen.

Hänvisande till förestående får landskapsstyrelsen vördsammast

förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g

angående åländsk hembygdsrätt.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 kap.

Åländsk hembygdsrätt och dess förvärvande på grund av lag.

1 §.

Åländsk hembygdsrätt, som innebär rätt att utan sådan inskränkning, som nämnes i 5 § av självstyrelselagen för Åland, förvärva fastighet, belägen inom landskapet, rätt att inom landskapet driva sådan näring, för vars utövande enligt lag erfordras ansökan eller tillstånd, samt rätt att vid kommunalval och val till landstinget utöva rösträtt tillkommer på grund av lag:

1) finsk medborgare, som är eller lagligen bort vara mantalsskriven i någon av landskapet Ålands kommuner och som den 1 januari 1952 under minst fem år utan avbrott i landskapet haft sitt egentliga bo och hemvist;

2) inom äktenskapet fött barn, vars fader eller moder åtnjuter åländsk hembygdsrätt;

3) utom äktenskapet fött barn, vars moder eller, då barnet står under sin faders vårdnad, vars fader åtnjuter åländsk hembygdsrätt;

4) kvinna, som ingår äktenskap med man, som åtnjuter åländsk hembygdsrätt.

2 kap.

Åländsk hembygdsrätt, som förvärvas på grund av anmälan eller ansökan.

2 §.

Finsk medborgare, som den 1 januari 1952 varit i landskapet bosatt under kortare tid än fem år samt är eller bort vara mantalskriven inom landskapet, erhåller på därom hos landskapsstyrelsen gjord anmälan åländsk hembygdsrätt, så snart han utan avbrott under sammanlagt fem års tid haft sitt egentliga bo och hemvist på Åland.

3 §.

Finsk medborgare, som efter den 1 januari 1952 inflyttat till landskapet och utan avbrott varit där bosatt under minst fem års tid, bör av landskapsstyrelsen på ansökan beviljas åländsk hembygdsrätt, där ej vägande skäl prövas föranleda avslag.

4 §.

I äktenskap fött ogift barn under tjuguettt år, som är bosatt i

landskapet och står under föräldrarnas vårdnad, förvärvar jämte föräldrarna i 2 och 3 §§ nämnda fall åländsk hembygdsrätt. Därest blott endera maken erhåller åländsk hembygdsrätt, förvärvar jämte denne under dess vårdnad stående barn under här nämnda förutsättningar åländsk hembygdsrätt. Barn, som fötts utom äktenskap, följer under samma förutsättningar sin moder eller, då barnet står under sin faders vårdnad, sin fader.

5 §.

I 2 § nämnd anmälan och 3 § avsedd ansökan skall ingivas till landskapsstyrelsen jämte följande utredning:

- 1) ämbetsbevis för sökanden och de övriga personer, vilka jämte honom kunna förvärva åländsk hembygdsrätt;
- 2) intyg av vederbörande polismyndighet, när vederbörande inflyttat till landskapet och blivit här varaktigt bosatt, ävensom om hans och övriga i ansökningen inbegripna personers vandel veterligen varit oförvitlig;
- 3) intyg av häradsskrivaren i Ålands härad, när och i vilken eller vilka kommuner vederbörande blivit i landskapet mantalsskriven.

Utöver i 1 mom. nämnd utredning kan landskapsstyrelsen infordra

tilläventyrs annan nödigbefunnen utredning samt, om så anses av behovet påkallat, anhålla om utlåtande av vederbörande kommunala myndigheter, huruvida det med avseende å sökanden och övriga i ansökningen inbegripna personer samt övriga omständigheter anses önskvärt, att ansökningen bifalles.

6 §.

Landskapsstyrelsen äger till prövning upptaga i 2 § nämnd anmälan och i 3 § avsedd ansökning samt i enlighet med stadgandena i självstyrelselagen och denna landskapslag avgöra, huruvida åländsk hembygdsrätt skall beviljas eller ej, såvitt rör ansökan därom. I ärenden angående åländsk hembygdsrätt skall resolution utfärdas.

Landskapsstyrelsen må, där skärskilda skäl äro, bevilja åländsk hembygdsrätt åt den, som under kortare tid än fem år varit i landskapet bosatt utan avbrott.

3 kap.

Förlust av åländsk hembygdsrätt.

7 §.

Person, som antages till medborgare i främmande land eller under fem år stadigvarande varit bosatt utom landskapet, förlorar sin

åländska hembygdsrätt.

4 kap.

Särskilda stadganden.

8 §.

Vill någon erhålla förklaring, huruvida han åtnjuter åländsk hembygdsrätt, ingive därom ansökan jämte all tillgänglig utredning till landskapsstyrelsen, som äger rätt att meddela sådan förklaring.

9 §.

I resolution, som av landskapsstyrelsen utfärdas angående beviljad hembygdsrätt, samt i ärende angående förklaring, huruvida åländsk hembygdsrätt åtnjutes, skall föreläggas viss tid, inom vilken resolutionen skall i avseende å vederbörlig anteckning företes häradsskrivaren i Ålands härad.

10 §.

Landskapsstyrelsens resolutioner i ärenden angående åländsk hembygdsrätt skola beläggas med stämpelmärken till samma belopp, varmed länsstyrelsens utslag förses i ärenden, där befrielse från stämpelskatt icke är stadgad.

11 §.

Landskapsstyrelsen äger föra förteckning över:

1) beviljad åländsk hembygdsrätt;

2) meddelande av förklaring rörande åtnjutande av åländsk hembygdsrätt.

12 §.

Landskapsstyrelsen kan vid behov genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser angående tillämpningen av denna landskapslag.

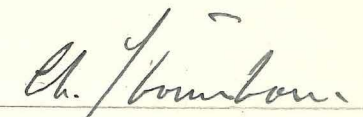
Mariehamn den 3 september 1952.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Viktor Strandfält

Landskapssekreterare

Ch. Stormbom.